Szwatkowski M.

Monitor somnians seu Somnium praesentem Reipublicae Polonae statum referens etc.

1770.

Jestto przerobienie Apokalypsy ($\overset{\text{Solikowskiego}}{\text{Orzechowskiego}}$)
rozdział 1y i ostatni opuszczone.

MONITOR SOMNIANS

SEU

SOMNIUM

PRAESENTEM

REIPUBLICAE POLONAE STATUM

REFERENS SIMULQUE

EJUSDEM

MELIORIS REDDENDI CONSILIUM

EXHIBENS.

MDCCLXX.

autor Solikowski Dym. [Estr. IX, 391.]

Hujus Monitoris Somniantis verum nomen

edid. Martinus Świątkowski [Estr. IX, 392]

est

de quo vide [illegible] v. Wolff

[illegible] p. 92. [illegible]

Cum paulo tardius quam alias lucubrationes meas protraherem, omniaque jam alto silentio tenerentur, placido tandem obdormivi somno, quem tragoediae non absimile subito excepit somnium, totamque noctem cum insigni voluptate spectatorem meum detinuit animum. Quod quidem somnium cum ad praesentem rerum nostrarum statum plurimum facere observassem, idem palam faciendum sive typis (prius quam animo excideret) mandandum duxi.

---

1. Itaque mihi visum est, quasi in urbe quadam vastissima (cui varii imminebant exercitus) essem positus, quae nullis propugnaculis fuit munita; portae inscriptio fuit *Securitas;* ejus custodes tam profundo somno erant sopiti, ut neque ipsis incursionibus hostium expergefieri possent. In medio fori certis intervallis disposita erant tentoria; inter quae potiore et eminentiore loco tentorium ex tela constructum cum titulo: *Domus Reipublicae.* Hoc contigua habuit duo aedificia, alterum a parte dextra inscriptum: *Domus deserta,* alterum a sinistra inscriptum: *Domus violata.* In foribus domus desertae sedebat mulier reverente quidem admodum vultu, oculis ardentibus, et ultra modum communem perspicacibus; sed lachrymis et squalore sordida, altera manu tenebat calicem cum hostia, altera claves; vestes ejus erant subtilissimis filis, nec humano ut apparebat artificio consutae, sed violentis manibus contextae; in sinu repositum librum habebat, in pectore dictio legebatur: *Religio.* Ab auribus inscriptio: *Verbum DEI.* Ab ore: *Praedicatio.* Ab oculis. *Spes.* A pectore cordis sede: *Fides.* A manibus: *Opera charitatis.* In limine vero domus violatae sedebat insignis specie mulier sed languida et assuetudine malorum quasi ipso calamitatis sensu exuta, sinistra bilancem, dextra ensem tetra

 rubi-

rubigine obductum tenebat, subjuncta inscriptione *Justitia*. Radio librae inscriptio fuit: *Aequalitas*. Gladio vero: *Poena malorum*. *Defensio Bonorum*. In eo tractu, in quo domus Religionis erat posita, stabat aliud aedificium amplum columnatim ita exstructum, ut quidquid intus ageretur, foris a circumstante turba videri posset, cui inscriptum fuit: *Domus consilii*. A parte Domus Justitiae stabat auro intextum tentorium supra fidem elegans, ventique indicem argenteum cum aquila alba deferens, huic supervolitans columba nitida coelesti quasi fulgore illustrans omnia, inscriptio ejus fuit: *Domus Regis*. In postica ejusdem parte: *Domus Reipublicae*. Ultra in conspectum prodibat tentorium, in quod unum multorum opes collatae videbantur, splendidum et magnificum foris, et intus auro et gemmis distinctum, inter insignia Familiarum habuit inscriptionem: *Domus Rei privatae*. Videbatur aemula Reipublicae, nam ejus exemplo binas contiguas aedes habuit, quibus se a lateribus communiverat, sed harum utrinque duplices et diversae inscriptiones erant. Nam altera a fronte: *Domus meritorum*; a tergo: *Domus cupiditatis*. Altera a fronte: *Domus dignitatis*, a tergo vero: *Domus Tyrannidis*. Erat sane, qui sola aedificia fori considerabat, si quod a tergo esset, non animadvertisset, vehementer ut deciperetur. In domo Rei privatae personae videbantur plurimae distinctae illud maxime agentes, ut opes, quas populus inferebat, inter se partirentur; unde facile intelligi poterat, quae studia Personarum istarum in illa domo et inter eas negotiationes essent. Quibus ut tutius vacare possent, aedes ipsae tormentorum praesidiis, et fossis circumdatae erant.

2. In foro eodem conspexi gregatim stantem multitudinem hominum tempus confabulationibus terentem, deliberabundum, quid rerum (postquam res suas unusquisque agere descisset) aut consilii capessat. Tum subito e domo *Rei privatae* prorumpens intercurrit eques faemina in omnes homines impune violenta cum vario telorum et armorum genere, sub qua excussis habenis equus indomitus ore et naribus ignem spirans cursu veloci in stantem multitudinem ferebatur, multosque pedibus in terram procidentes conculcabat. Nomen autem mulieris fuit: *Licentia*. Penes hanc ibant, *Seditio*, *Contemptus Magistratuum*, quae dum Reipublicae tectum, ipsamque Religionem et Justitiam praeterveheretur, audacter in utramque equuo invecta est, easque maledictis incessit; quod quidem facinus illa primum ausa. Ferebatur hinc numerosa equitum cohors velut amovendae turbae causa, amplamque viam suo numero faciebat, ita, ut eadem via protinus irrumperent tres aliae faeminae multo auro micantes, quas germanas vul-

tuum

tuum et veſtium ſimilitudo loquebatur: *Ambitio, Avaritia,* et *Luxus.* Has ſequebantur duo viri, *Perjurium* et *Oppreſſio Innocentiae*, quorum veſtigiis inſiſtebat et a tergo inſpectabat, quaſi poenas ab eis prima quaque occaſione exactura *Rhamnuſia*, tandemque his atque prioribus omnibus manum minaciter intentans ſeſe ab eorum conſortio ſubduxit; et praeterita licentia, praeteritaque domo Senatoria cum ſuo agmine libere incedebat.

3. E rudi illo tentorio eductus eſt currus pervetuſtus et abſque temone, an vetuſtate conſumpto, an violentia effracto ignotum, hunc bos et mula gravida trahebant, dorſis viros quoſdam diverſae conditionis (ut judicari poterat) ferentes. Exigua ſpes erat profectionis, quiſque enim animal in ſuam partem urgebat. Bovi haec erat inſcriptio: *Optat ephippia bos, optat arare caballus.* Mulae vero: *Ubi peperero, res veſtrae melius habebunt.* In medio curru fuere tria ſubſellia diſtincta, in quorum excelſiore ſedebat virgo quaedam liberali forma ſed veſte obſoleta; capilli ejus inconcinne jacentes, pallida item facies et oculi lachrymis innatantes, valetudinariam eſſe indicabant; inſcriptionem praeſeferebat: *Reſpublica.* Religio quoque non minus defoedata cum Juſtitia ſorore ſua itidem aegra conſcendit currum, et ſuo quaeque ſubſellio reſedit. Tandem puellae duae pone venientes currum manibus ſuſtinebant cum titulis: *Spes, Patientia,* utraque lamentabilis aſpectu miſerando omnes aſtantes in ſui commiſerationem adducebant. Sic igitur Reſpublica diverſis vectorum et animalium ſtudiis profecta ad Senatoriam domum tardius pervenit. Ante cujus fores dum conſiſteret, ſed ob diuturnam abſentiam ſuam ignotam illis fore crederet, vereri ſe dicebat, ne, ſi nihil adferret, ingreſſu prohiberetur, et tandem ſorores (num quid auri ſe penes haberent;) percunctatur; quae ei nihil quidem ſe habere reſponderunt, bono tamen animo eam eſſe juſſerunt, inquientes, illos Filios ſuos eſſe e ſinu materno profectos; hincque minime ſperandum fore, ut tam crudeles eſſe velint, quin te obviis amplexibus recipiant, honoremque debitum Matri ſuae cariſſimae reverenter deferant; niſi ita et ſui et ipſius immemores eſſe velint, ut ſe ipſos odio proſequantur. Qui enim Matrem odit ſuam, is ſe ipſum odiſſe videtur aegreque ferre quod in lucem ab ea ſit editus. Aſt colloquium hoc perfrictae frontis mulier nomine *Ingratitudo* eam ut pauperem et ſqualidam averſata contracto ſupercilio intercepit. Inde ſubito egreſſa eſt Virgo aſpectu vultuque toto ſolis inſtar fulgente in pectore ſcriptum habens: *Veritas.* Haec conſpectum in currum Reipublicae confeſtim currens, alacriter eam eſt complexa, tum quidnam ſibi velit, quod tum moeſta, aegra et ſine debito comitatu praeterquam

ſororum ad Domum Senatoriam venerit, rogat, obſecrat. Cui illa, ad Filios inquit venio, quos ideo peperi, ideo nutrivi, ut in mea quoque neceſſitate mihi ſuccurrerent, et dum hoc mihi adhuc vitae reliquum eſt, me ſibi, ſeque mihi incolumes ſervarent. Aſt ubi illi ſunt, cum nemo exeat obviam Matrem ſalutaturus? Ne mirere *veritas* ait, nemo enim intus eſt, praeter antiqua quorundam veſtigia in pulvere relicta. Quos autem poſt columnas ſedentes conſpicis, hi quidem de Te bene ſunt meriti, aſt latentes a Tua liberalitate petunt, Te egente etiam egeni. Ideo neque Tui cura illis eſt credita. Sunt inter eos et alii ſed praematuri adhuc, qui Tibi auxilio nondum eſſe poſſunt. Spem tamen non vanam foveo, brevi Te illis magnopere curae futuram. Illi vero, quos ſperabas hic jam adeſſe, nondum venerunt, diverterunt enim ad Domum *Rei privatae*, ubi dies totos ei ſoli addicti conſumere ſolent. Quoties autem de Te ex conſuetudine magis quam amore conſilia ſuſcipiunt, id ita agunt ut eorum Res privata, hoſtis vero tua, ſalva et diuturna ſit: imo ipſos etiam conventus in tuis negotiis hucusque nomine tenus celebrari ſolitos jam intermiſiſſent, niſi a thalami tui praefecta *Libertate* equeſtri obſervarentur. Quantum enim illi tuae cauſae faveant, oſtendunt eorum vota et ſententiae ex ordine dici ſolitae. Quae ſi parum faciunt ad fidem, vide eorum profectionem, quae jam futura eſt. Huc enim tu ſola derelicta, et quaſi in Domo tua peregrina et ignota veniſti. *Res privata* vero, quae tuo beneficio vivit et crevit, eorum comitatu aureaque rheda etiam nunc, ubi de te ſola videbitur agi, adducetur.

4. Interea dum Reſpublica lachrymis offuſa veritati acceſſum parabat; ecce buccinarum ſonus, pulſusque tympanorum intonuit, atque extemplo armati tres viri apparuerunt recta ad Rempublicam venientes: priori nomen fuit *Amicitia ſimulata*, qui equo glauci coloris vectus, collo vulpem ducebat. Secundo: *Odium inteſtinum;* hic equo inſidebat cinericio lupum venatu ducens. Tertio: *Inimicitiae apertae*, qui urſum ferrea catena ducens fulvo equo vehebatur. Hi cum Rempublicam in ſuo curru ante fores Senatoriae Domus inveniſſent, conviciis eam inceſſere, quod ita tenuis fortunae mulier in tam publico loco, qua Regi et Senatoribus eſſet iter, conſtiterit. Advolantibus igitur illis magno impetu, actiſque in diverſum jumentis curru diſſoluto, miſera et jam ſat languida Reſpublica una cum Sororibus aegris cum ſumma indignitate evertitur. Quae dum everſis ſellis collaberentur, mulier quaedam nomine *Direptio*, tres illos viros ſecuta, reliquum, quod habebat Reſpublica, diripi, ab eaque tolli debere, ipſamque fieri captivam vociferabatur. *Deſperatio* vero ſocia Direptionis arreptum cultrum ejus jugulo defigere

defigere cum properaret, *Spe* in eam irruente ab incepto deftitit. Concuffus et ipfi *Religioni* calix. *Juftitiae* bilanx et gladius confractus. Pudefactae ea injuria Virgines collectis armis plorantes attollunt Rempublicam et praeeuntibus ancillis pene exanimem in fuas aedes deferunt, et paupere ftrato deponunt. Mifera *Religio* denuo in veftibulo Domus fuae refedit, fubjecta capiti manu, quafi nihil aliud, nifi obitum et finem fuum exfpectaret. Dein *Juftitia* nequicquam fublato enfe medium perfracto in limine domus fuae fedens vifa Religionis facie ploratum emifit.

5. Prodiit iterum in medium vindex illa Rhamnufia cum patera plena venenato liquore et circumftantem multitudinem ex ea potavit. Quae cum bibiffet, confeftim ex ea turba egreffa eft mulier nomine *Curiofitas*, Domumque Reipublicae feftine fubintravit, et colluftratis perturbatifque omnibus, tandem libere erepto Juftitiae gladio (ne fupereffet, quod metueret) ad Religionem maeftam in veftibulo fedentem acceffit, clavefque e manibus ejus extorfit, et in penetralia templi defcendit, nihilque ibidem facrilega manu intactum reliquit. Hanc fecuta alia mulier nomine *Dubitatio* errorem poft fe ducens. Haec cum non reclamante Religione patrarentur fupervenit mulier portentofa, nomine *Blafphemia*, quae in ipfum Divinum Numen injurias varias effutiit. His tandem templo egredientibus ingentis magnitudinis occurrit Draco ceu multarum calamitatum nuntius. Cujus afpectu ita multi funt perterriti, ut velut fimulacra ftarent. Undique confluente multitudine novus exercitus a Domo *Rei privatae* apparere coepit. Primi erant viri canitie graves, rubras togas induti: hos continuo fecuti alii maturi fenes fplendidi vultu et gravitate oris fpectati. Agmen claudebant quatuor jugales infcripti: *Papularitas*, *Turba*, *Confufio*, *Calamitas*, fulgidum auro et ebore carpentum trahentes, in quo vehebatur mulier adeo luxuriofe amicta, ut auri gemmarumque fulgore oculos hominum laederet, nomen habuit *Res privata*. Ad hujus genua fedebant duae faeminae quarum nomina *Merita* et *Dignitas*; a tergo vero illius *Cupiditas*, hujus, *Tyrannis*, infcripta fuerunt, eo fere modo, quo et earum aedes. Carpentum *Rei privatae* ingens multitudo utriufque ftatus hominum fequebatur. Hic cum omnes, penes quos fumma rerum erat, a multitudine admonerentur, ut errantia illa portenta Licentiam nempe et temerariam Curiofitatem diligenter obfervarent, et fiquidem certum exitium portendant vel potius ipfum funt exitium, e medio tollerent, et e Patria abigerent; ipfi vero vocem hanc tanquam vanos plebis tumultus averfarentur; faxum fublato mox clamore haec verba protulit: *Nos duri fentimus lapides, quod vos non*

fentitis

ſentitis homines, aliorum exempla non vos movent, veſtra movebunt. Haec ubi verba audita ſunt, tanta conſternatio omnium occupavit animos, ut rei novitate perterriti ex equis ſemianimes delaberentur. Invecta tandem res privata in Domum concilii, locoque ab ea potiore occupato clauſa eſt janua.

6. Inter tormentorum, tubarumque ac tympanorum ſtrepitum ex tentorio Regis egrediebatur ingens Equitum agmen aureis torquibus praecinctorum ſed amictu peregrino; in eorum medio plurimis ſtipatus aſſeclis Vir Auguſtae Majeſtatis vultu peramabilis, capite auream coronam, ſiniſtra malum aureum, dextra vero ſceptrum ferens equo proficiſcebatur; nomen ei fuit Rex, quem duo ſenes gravitate conſpicui cum caduceis praecedebant *Conſilium* et *Voluntas.* Quam primum autem Magiſter Camerae Reipublicae (cujus nomen erat *Senſus ruinae*) Regem haud procul abeſſe videret, mixta lachrymis laetitia ad Ejus ſe ſe pedes abjecit, nec orando ſolum implorabat opem, ſed inter plorandum enixe eum obteſtabatur, ut miſeram Rempublicam heram ſuam a domeſticis ſuis non modo derelictam, verum etiam direptam et oppreſſam inviſat, et prius quam ad hoſtes fama ejus rei perveniat, de ea ſananda conſilium inſtituat, ejuſque curam quantocyus ſuſcipiat. Nam ſi in ea conditione deſeratur, vix deorum ope (cum extremo malo afficiatur) deinceps eſſe ſanandam; extrinſecus ab hoſtilibus armis multum ſibi terroris et periculi adeſſe, intrinſecus autem ita omnia fervere, tantamque in omni ſtatu ſive ordine eſſe ſeditionem, ut, niſi Deus modum ſubminiſtret, quo imminens periculum propulſari poſſit, de ea actum ſit. Sentire enim ſe et jam pene ob oculos ſibi verſari non tantum a praeſenti ratione, quod adeo Reſpublica aegra decumbat; ſed magis, quod neminem videat, quem tam praeſentia quam imminentia mala ab eo ſomno excitare poſſint, ut velut ſponte omnia in perditionem ruere videantur. Ut igitur pro officio ſuo, pro pietate Patriae debita, pro eoque, quod res omnes in ruinam inclinatae poſtulant, eam curam in ſe Rex ſuſcipiat, et ſe comparet, ut tam praeſentibus malis, quam proximae calamitati, quae Regno imminet, non deſit avertendis magno cum fletu poſtulavit. *Senſus ruinae* oratio grata erat Regi, libenterque et attente eam audiſſe viſus eſt, et tandem ipſum Senſum ruinae inter alios Curiae ſuae Praefectos adſcivit. Itaque ut primum Domum Senatoriam Rex acceſſit, ab omnibus cum ingenti gratulatione et laetitia exceptus, atque anteeunte *ſenſu ruinae* cum *conſilio* et *voluntate* introductus, ſuo Tribunali conſedit. Tribunalis vero inſcriptio ſupra caput Regium fuit haec: *Rex qui judicat in veritate pauperes, Thronus ejus in aeternum firmabitur.*

7. *Con-*

7. *Consilium* Gubernator primus Regius, indicto silentio, memor eorum, quae paulo ante a sensu ruinae dicta et petita sunt, his verbis sapientissimum Regem affatur: Velit primum esse memor in quanta tranquillitate, post sacratissimae memoriae Antecessorem suum, a DEO et ordinibus Regni ejus curam suscepit? deinde quam spem Regis optimi sua optima et vero Rege digna indoles fecerit; quem non sorte aliqua sed divinitus omnes subjectae Provinciae sibi oblatum gratularentur, tantis ingenii dotibus, tanta prudentia praeditum, ut omnibus ante se Regibus hanc palmam eripuerit, et sicut alii gubernandi sic ille bene administrandi Regni perfectam rationem habiturus videretur. Rerum quid fiat? nescire se ait, quod sub Ejus sanctissimo Dominatu non omnia pro voto habeamus, sed plurima ita fieri, ut nos jam manifestis poenis affici videamur. Cujus sibi non videri aliam causam, nisi nostra communia scelera. Juste enim Deus nostras spes in diuturnam exspectationem differt, ut nostram conversionem, vitaeque emendationem videat. Justus est, nihilque erat moraturus, si nos in emendando nullam moram fecissemus. Quod si diutius a nobis exspectat, quod ei debemus,[1] quare molestum fuerit, nos ab Eo diutius exspectare, quod nobis haud debet? Non itaque videri sibi mirum, quod non omnia ex animi sententia habeamus, sed mirum potius, adhuc tam prospere nobiscum agi, in tanta scilicet licentia, et omnium fere a Republica studiis aversis, in tanta denique impunitate, ut quoquo te vertas omnia praeter fas et aequum fieri videas. Quare si et rerum necessitati subvenire, et hominum exspectationi satisfacere cupiat, haec a se petit et servanda consulit. Primum, ut se Regem esse meminerit; deinde qualis Regni Regem, utpote in quo sit simillimus nauclero, qui ad navis gubernaculum positus clavum teneat, eum ita gerendo, ne aut in syrtes aut latentia saxa impingat. Ut intelligat non sibi Regnum, sed se Regno esse datum, seu ejus se custodem esse, non Regnum sui. Hinc leges Regni non tantum cognitas habeat, verum etiam omnes ad earum observationem ducat, quarum unicus sit ordo *Jus* et *Justitia*, quae nihil aliud sunt, quam unicuique, quod suum est reddere. In quo principem locum habent ea, quae DEO tribuenda sunt. Secundum Divina ea ponantur, quae subditorum salutem, libertatem et tranquillitatem tuentur. Et quemadmodum unum est *Jus*, ita sub aequali poena et legum conditione vivant tam potentes quam inferiores ac, praesertim quos ab aequalitate summa etiam ministeria non exemerunt. Videri alias sibi libertatem vanum nomen rei non existentis esse. Si itaque hunc clavum tenere volet, sequentia quoque singula omnino sibi tenenda esse:

 [1] Ad-

1 Adhibendam esse legum quandam austeritatem, poenasque contra grassantem licentiam extendendas.

2 Oppressos protegendos, illisque sine ulla procrastinatione secundum Jus et aequum ut fiat, curandum.

3 Nihil per gratiam cuiquam indulgendum, nihil denique per vim inferendum, sed in omnibus boni et aequi rationem habendam, in quo vel solo fortitudo et prosperitas Imperiorum consistit.

4 Ita Regnum seu Rempublicam procurandam, ne dum unam partem tuetur, reliquas deserat.

5 Aequalem aequalibus animum (si caetera sint paria) exhibendum.

6 Subditos praesertim Officiales in suis officiis retinendos.

7 Senatores vere Senatorio in Rempublicam animo constituendos.

8 Bonis semper sive de se et Patria benemeritis et ut plurimum doctis favores Regios exhibendos, ut alii hoc stimulo ad virtutes colendas atque animos ad obsequia Patriae commodiora disponendos invitentur excitentur.

9 Adulatores ut corvos rapaces aversandos, ut enim hi effodiunt oculos, ita illi animi sensus hebetant et sunt vera pestis boni publici; in eorumque locum viros, qui salutaribus consiliis animum instruant, et quorum indoles seu virtus per gradus varios cum pacis tum belli tempore probata sit, quique Patriae necessitate quacunque exigente quoquo modo utiles esse possint eamque tueri, assumendos.

10 Seditiosos et publicae tranquillitatis turbatores ad Reipublicae gubernacula non admittendos: tales enim causa perditionis esse solent.

11 Rebelles seu Jurisdictioni cuicunque resistentes et Justitiae obstaculum ponentes coërcendos, inque disciplinam et ordinem redigendos.

12 Regni aerarium in solam defensionem Regnique munimen convertendum, luxum, quantum aequum et ratio sinit, ex omnibus statibus extirpandum, eosque sumptus, qui quotannis Rempublicam egentiorem reddunt, in commodum Patriae convertendos.

13 Cupiditates suas initio statim oppugnandas et vincendas: quemadmodum enim illustrior est victoria sui quam hostium, ita magis Principem commendare solet, quam si de plurimis hostibus eidem triumphare contingat.

14 Postremo in se omnia velit conspici, quae Christiano Principi inesse debent, ut, quod alios facere cupit, ipse prior praestet et exequatur. Qui enim recte ducit, ut alii recte sequantur, facit. Hanc

prope

prope viam unicam tutissimam et quasi Regni animam esse. Hanc *Consilii* orationem Rex benigne audivit, cui etiam *Voluntas*, Regius Vicegubernator, cum annuisset, apparuit eques vasto corpore absque capite cum hac inscriptione *absconditum Dei judicium* quo Rex viso non parum exhorruit.

8. Tandem *Voluntas*, Vicegubernator Regius, pro Rege ad Senatores sequentem orationem habuit: Perpendite primum, Patres Patriae, quamobrem eos honores adepti sitis, unde et ipsi et posteri vestri cum dignitate, tum opibus inter homines excellant. His fortunae bonis non solum non insolescendum sed ne fidendum quidem. Haec enim est fortunae natura, ut vicissitudine delectetur, et perpetuo dejiciendis summis ad infima, et infimis ad summa evehendis laboret; nec minus periculosum est in prospera fortuna altum sapere, quam in lubrica via cursu certare. Quapropter cavendum vobis summopere est, ne ejus bonitate abutamini, neque vos in fastum obliti sortis prioris erigatis, tolluntur enim haud pauci in altum ut casu graviore ruant. Deinde cum omnia fluxa et caduca sint seu perpetuae vicissitudini obnoxia, omnem vestram gloriam in praeclare gestis et meritis erga Rempublicam sitam esse existimetis, eorum aeternam memoriam permanere; haec firma imperia, has veras opes, in quas nec casus nec fortuna nec tempora quidquam juris habeant. Quapropter ut quisque vestrum sui officii et loci memor esse velit, et quam optime Patriae consulat, Regique salutaria consilia suppeditet. Ante oculos porro ipsos sibi proponere jubet, quae sit rerum suarum facies, qui status in Patria, quam omnia, quoquo te verteris, quasi flere videantur, omnia horrere et squallere. Caussasque ipsi apud se quaerant, quomodo fiat, quod ipsa pene machina Patriae eorum perniciem et ruinam loquatur, quodve mala cuncta nullo alio de fonte prodierint atque hodienum prodeunt, et deinceps pejora sunt proditura, nisi ex aversione eorum a Republica ad propriorum emolumentorum rationem, ex desertione propriae vocationis, aut non respondendo suo officio. Atque haec eo rem adduxisse, ut licentiae fenestram seu viam aperuerint patentissimam, quae nullis Justitiae poenis coërcita, posthabito DEI timore, omnium Domos tantis seditionibus et dissidiis repleverit, ut in Regno non Christianis legibus imbuto vivere videamur. In his ejusmodi malis, et aliis gravioribus futurae calamitatis indiciis (si modo in se descendant seu diligentius examinent) ipsosmet dubitaturos esse, an suis honoribus digni sint, si ea officia, quorum gratia eos honores adepti sunt, negligant; si nihil praeter *Rem privatam* sibi curae assu-

mant, publica vero, quae privatis utpote a se dependentibus anteponenda bonis, quasi minime ad se pertinentia vel contemnant penitus, vel parum curent. Si pro custodibus proditores, pro defensoribus oppressores, pro Patribus hostes se se exhibeant. Si contentionibus et odiis privatis miseram Patriam dilacerent, Religionem Christianam antiquam et orthodoxam novis commentis aut violent, aut plane deserant. Si nullis malis publicis commoveantur: si praeter gentium omnium Jura, et Regni leges proprias, bona Reipublicae privata cupiditate ad se transferant. Si quidam eorum templa DEI quoquo modo spolient, alii vero ad ea facinora obmutescant, aut conniveant. Si placari Divinam iram, publicasque calamitates avertere in tot tantisque flagitiis negligant, in quibus omnibus nisi ipsimet manus immunes habeant, et criminibus ejusmodi pro munere suo obsistant, nequaquam fidos Reipublicae Senatores dici posse. Si vero culpam in aliquem alium vertant, quod in tanto discrimine Reipublicae sedeant domi desides inter se altercantes, Regemque tantum eminus aspiciant, quo spectet, quo animum aut curam intendat, ita procul dubio culpam in se rursus esse recepturos. Principi siquidem tantis virtutibus exornato non tantum ad laudabiliter gerendum Regis officium nihil deesse, verum etiam cum animum tum voluntatem adesse, ut primo quoque tempore Rempublicam ab ea conditione vindicet, ut omne bonum divinet animus. Cum autem non ignoret, *charitatem* mutuam animam esse Reipublicae, quaeri solet, quomodo fiat, quod in sua Republica adeo discordem habeat Senatum? nihilque dubius respondit: Ordinum discordiam venenum esse Reipublicae; quam ut reprimere ac extinguere possit, nulli labori, nullique difficultati suae immo neque Regiae Dignitati pepercisse, sed ubique Clementiam et vere Regiam placabilitatem, (quae in hoc libero Regno Principibus semper maximae laudi ducebatur) absque profectu seu effectu fuisse; usque adeo omnem licentiam in cursu esse, ut merito severioribus legibus uti oporteat, alioquin esse verendum, ne domestica mala nos obruant. Orare itaque eos, ut ad concordiam tanquam unicum et efficacissimum in rebus desperatis remedium, inclinent animos, omnemque simultatem deponant, memores: *Discordia civili extolli hostiles animos, frangi vero et terreri concordia.* Videant denique et caveant quam maxime, ne antiquam et orthodoxam fidem aut novis cultibus profanent, aut pro sua quisque libidine fingat, sed eam, in qua nati renatique sunt, sancte et religiosissime amplectantur, tueantur. Alienam messem sua falce vitent, sed unusquisque intra metas officii tam Seculares quam Ecclesiastici se se contineat,

nihil

nihil per ambitionem, nihil temere agant, sed leges Patrias in omnibus sequantur, adque easdem omnia exigant. Ad extremum et summum omnia sua studia et industriam in solam boni publici utilitatem (cujus causa tam insigni Magistratu funguntur) conferant, si cum dignitate et fide Patriae debita de eo loco, quem adepti sunt, caeteris Reipublicae filiis conspicui esse velint. Ad hunc ille modum cum perorasset, multorum ex Senatu assensu carebat, visum enim erat auribus eorum acerbam hanc orationem fuisse, qui malunt res supponere quam examinare, et vera esse ea, quae ipsi malunt, non quae talia sunt.

9. Posthaec vidi faeminam quandam nomine Rhetoricam ex improvivo in medium ingredi. Haec ad satietatem ne dicam nauseam auditorum animos magis detinuit estque morata, quam movit, ut de redigendis in meliorem statum rebus agerent. His dictis veluti morbo correpti ex ordine sententias suas dicere coeperunt tam longas tamque diversas et dissentientes, ut in multos dies articulos dicendo protraherent, et nemo esset inventus, qui dixisset quod alter probaret, quasi dicendi non consulendi seu dicendo contendendi causa eo convenissent. Nam et illi, qui corrupto alias judicio manifeste sunt loquuti, ne inscitiam suam arguerent, victricem potius temeritatem seu loquacitatem salutaribus aliorum sententiis opponentes, et illi, qui recte loqui videbantur, moderationem nullam sermoni adhibebant. Itaque dum in contraria non jam itur sed curritur, non fuisset alius rerum eventus. quam tumultus et confusio; nisi veneranda forma mulier cum inscriptione: *Aequitas*, interventu suo ineptam illam et loquacem Rhetoricam, magis arma quam pacem, odia quam charitatem et amorem persuadentem, sententia sua compressisset, suique potiorem rationem esse habendam (praesertim in tantis rebus) docuisset: cum ea tempora venerint, quibus post tantam luxuriam felicitatis, et indulgentiam diuturnae fortunae ad extrema prope ventum est. Quae mala, si vos viri estis (aiebat illa) non verbis, sed factis, non altercatione, sed charitate et mansuetudine, non fastuosa praesumptione, sed modestia, non temeritate, sed facilitate vos amoliri oportet. Ut igitur non odiosae modo sed etiam damnosae loquacitati finem imponeret, et eorum facto non dicto curatores essent, memores potius malorum in quibus versantur, quam verborum, castigatione verborum adhibita, omnes adhortata est.

10. Stante adhuc *Aequitate* concionabunda ingressus est e turba hominum vir, dictus *Timor DEI*. Hic primum ad Regem, deinde ad Senatum faciem terribilem ita obvertit, ut et universi trepidarent, et *Res privata*

 pene

pene emoreretur. Simulque advertit a Senatoribus plerisque, indignanter suum adventum ferri, existimantibus a Rege introductum esse, sic igitur pro Rege et pro se respondit. Indigna Optimates in Regem haec vestra indignatio, quod huc introiverim. Nam ut illius arbitrio huc minime veni ita neque eodem hinc arbiturus sum. Sine me omnes vestri conatus vani et nulli sunt, si me a vobis excluseritis, quod pene omnes cupere videmini. *Res privata* enim, quae meo adventu perterrita exanimari coepit, vos sui amore adeo mancipavit, ut quod rectum est minime cerneretis, fraudesque ejus pro veris bonis amplexi sitis. Verum si quid vobis maturi judicii est, facile intelligetis neminem unquam ab ea ita fideliter adjutum esse, ut ea sola patrocinante tutus esse potuerit. Vertite itaque oculos et studia vestra alio, videbitisque mox *Rem privatam* vestram perniciem esse Reipublicae. Vestram aspicite benefactricem Rempublicam, cujus opera isti vobis honores obtigerunt. Aliis quidem in Ecclesia ad populum vera religione instituendum, aliis in politia seculari exequendae Justitiae et publicae tranquillitatis procurandae causa. Cur non eam potius iis honoribus, quibus insidiatricem vestram, afficitis, quae vos tot tantisque beneficiis cumulavit, et in hac luce collocavit? Sed video eam prostratam humi jacere, neminemque adesse qui manum jacenti porrigat eamque erigat et ab interitu vindicet. In desideria cordis vestri ita ruitis ut in ipsis quodammodo ruinam Patriae quaerere, tandemque Religionem et Ipsum *Deum* derelicturi videamini. Qui nisi brevi erga Eum vestros animos mutaveritis singulique ea quae amor Ejus, proximi et Patriae exigit, egeritis, scitote, Domos vestras ab Eo desolationi esse dandas. Sicut in vastitate hostili iniqui sunt coetas vestri quos odivit anima Ejus. *Propterea cum extenderitis manus vestras ad Eum, avertet oculos suos a vobis, et cum multiplicaveritis orationem, non exaudiet. Manus enim vestrae sanguine plenae sunt. Terra vestra fidelis facta est meretrix, plena judicii, Justitia habitavit in ea, nunc autem homicidae, Principes infideles, diligentes munera, sequentes retributionem, qui populos non judicant, ad quos causa viduae non ingreditur. Propterea dicit Dominus, quia ad iracundiam provocastis me, gladius devorabit vos.* Orationem *timoris* DEI luctus omnium (quotquot aderant) exceperat. Tandem in medio et gravi Senatorum luctu consurgit *Sensus ruinae*, et tam Regem, quam caeteros omnes, abstersis lachrymis, ad sumendos meliores animos hortatur. Ita benignum, clementem et multae miserationis dicitur: naeque exspectationis (inquit) esse Deum, ut facile mutet sententiam, si vos proposito meliore nequitiam vitae commutetis. Quod ubi factum fuerit admovendas esse manus

nus labenti Reipublicae, et ſananda ipſius tam externa quam interna vulnera. Rationem curandi perfacilem eſſe, modo toto et ſincero animo ad Rempublicam accedatis. Quibus exauditis Rex cum Senatoribus aſſurgit, et alacriter ad Domum Reipublicae accedit.

11. Procedenti cum Senatoribus Regi duae eleganti forma Virgines obviam venerunt intexta nomina ferentes: Prima *Prudentia*, cum grandi ſpeculo, ſecunda *Temperantia*, cum cyatho vini intacto. Hae Regem et Senatum omni verborum honore ſalutatum in hunc fere modum alloquutae ſunt: Sollicitis vobis de meliore rerum veſtrarum ſtatu operae pretium nobis facturae videbamur, ſi praeſto in partem aliquam ſolicitudinis vobis adeſſemus. Sciebamus enim nihil proſperi agi in eo conſilio, a quo eſſemus abſentes. Quapropter cum de Republica in optimam formam redigenda negotium ſit poſt ejus nefandum direptionem, inprimis enitendum eſt vobis, ut omnem cupiditatem a *Re privata* ad Rempublicam (quod quidem uti omnium primum, ita et difficillimum eſt) convertatis; eam fidem Reipublicae ſervetis, eos honores conſtituatis, quos *Rei privatae* tanto tempore habuiſtis, ut jam deinceps tam in Comitiis quam caeteris conventibus ſive publicis ſive privatis atque adeo ubique Reſpublica priore loco habeatur. Res privata vero ut ab ea tota pendeat, atque illius munificentia vivat, agnoſcatque Rempublicam tanquam Dominam. Illius cauſa quidquid agit, agat, et quod reliquum eſt temporis, id ſibi ad propria negotia conceſſum eſſe exiſtimet. Deinde ea, quam vobis adjicimus, *Reſipiſcentia* (ſtabat tunc ab illarum tergo virgo poenitenti ſimilis) recipienda eſt. Quicquid enim a vobis hactenus licenter admiſſum eſt, illa diluet, Numenque Divinum placabile reddet. Quod ſi fuerit factum, haud difficulter in manus venire poterit, quod in tanto deſiderio eſt, ſuoque loco reſtituenda omnia. Reſpublica plane convaleſcet, quae in hoc orthodoxo Regno *Religione* et *Juſtitia* nititur. Verum quia non bene ſeritur utile frumentum, unde non prius ejecti fuerint ſentes et ſegnis carduus; quare ut etiam vobis meliora tanto certius et ocyus quanto libentius ſuccedere poſſint, omnia vobis impedimenta amovenda ſunt, idque maxime agendum, ut praeprimis malorum fomes effrenis licentia temere et perperam cum libertate tanquam dono caeleſti confuſa exſtirpetur evellatur, virtuteſque in ſua loca reſtituantur, ipſis condigna praemia et ſceleri juſtae poenae conſtituantur ubi enim juſtitia exulat, Reipublicae forma ceſſat, ſeu non exiſtit, utpote ſui conſtitutivo privata. His dictis converterunt omnium in ſe oculos Virgines, non eratque dubium, omnes deſiderio videndae ſanae Reipubli-

cae

cae teneri; nihilque jam majore in exſpectatione fuiſſe videbatur, quam modum reperiri, quo ea (de quibus toties dictum eſt et ſiqua alia invenirentur) mala de medio tolli poſſent. Cumque in deliberatione ejus rei verſaretur, vir quidam Medicus (cujus nomen *Charitas*) cum adminiſtro ſuo *Conſtante*, Regis juſſu, antidotum aureae pyxidi incluſum adfert; qui de induſtria ante oſtium illius Domus ſubſtitit, ut qui circumſtabant inſcriptionem pyxidis facilius legere poſſent. Quae talis fuit:

O felix hominum genus
Si veſtros animos amor
Quo caelum regitur, regat.

12. Cum animis ſuſpenſis multitudo deliberabunda ſtaret, cupida audiendi quid de Reipublicae valetudine advena Medicus referret; prodiit e cubiculo Reipublicae adeo nobili et eximia forma virgo, ut (quocunque incedebat) oculos omnium in ſe converteret, quae toto illo tempore, quo licentia in illis partibus moraretur, nuſquam fuit viſa. Nomen illius graeco et latino idiomate inſcriptum erat *Eleuteria* et *Libertas*, ob id fortaſſe, quod apud eas gentes, atque in omni recte conſtituta Republica ſemper maximo pretio fuerit. Haec Regem confidenter accedens liberaliore eum quam alios ſermone alloquuta eſt in hunc modum. Reſpublica Domina mea voluit me tibi Regi optimo, amico et cognato ſuo cariſſimo, nonnihil de ſua valetudine referre. Valere ſe ipſa paulo melius ait; jamque ad ſe rediiſſe, ubi hoc antidotum, quod ei miſeras, delibavit. Agitque Tibi gratias, quod tam efficaci remedio ejus debilitatem attigeris. Quod ſi ei ex animo faves, et diuturnam ejus valetudinem (uti nulla dubitat) eſſe vis, petit eam campanam, quae ante oſtium Domus *Juſtitiae* pendet, te jubere pulſari, hoc enim ſolum ad perfectam ſanitatem ſuam deſiderare videtur. Reflexit Rex oculos, viditque non vanam ejus poſtulationem eſſe, ubi campanae inſcriptionem conſideraret: *Leges;* et piſtillum in terra jacens, quod a multis annis abreptum ſeu avulſum in pulvere denſa rubigine conſumebatur, hanc inſcriptionem retinens: *Exequutio.* Alligato itaque campanae piſtillo, ſeu malleo pulſum fieri mandat, ut votis Reipublicae ſatisfaceret. Quem pulſum magna pars hominum confuſa atque incerta animi, alia indignanter, alia aegre ferebat. Sed ubi a libertate ſuos vultus obſervari animadverterunt, conſternationem animorum quadam laetitia diſſimularunt.

13. Confeſtim turba quaedam adventare coepit duce *Sana mente*, viro, ut judicare poteram, prudente, et priuſquam locum pugnae tenuiſſet, inſtructa acie veniebat, miſſoque feciali hoſtes late vagabundos a praedis ad pugnam

pugnam legit et convocat. Praeferre illi primum animos, dein magis ira quam consilio arma cepere. Quamvis enim numero superiores essent, tamen cum eum ducem adversus se venire vidissent, quem nihil temere acturum confidebant, animis conciderant, praesertim quod ipsi sine duce essent; sed ut nemo cuiquam obtemperare didicerat, omnes duces esse volebant. Hostes autem hi fuerunt: *Licentia*, *ambitio*, *avaritia*, *luxus*, equites; dein *perjurium*, *libido*, *homicidium*, *oppressio innocentiae*, *amicitia simulata*, *odium intestinum* et *inimicitia aperta*, *curiositas*, *error*, *profanitas*, *impietas*, *blasphemia*, pedites. Ex nostris vero partibus stabant: *Disciplina*, *modestia*, *frugalitas*, *usus bonus Divini nominis*, *continentia*, *concordia*, *defensio innocentiae*, *vocatio*, *scientia*, *doctrina orthodoxa*, *sanctimonia*, *pietas*, *benedicentia*. Adventus charitatis ita fregit hostium animos, ut pallore confessi timorem pro victis se ante pugnam haberent. Collatis tandem utrinque signis dubio initio Marte certatum est, post victrices nobis cessere palmae. Cumque nullus fugae esset locus, omnes fere fusi sunt hostes. Spolia lecta sunt et ad Domum *Justitiae* delata. *Licentia* cum excussa multitudine sola superesset, e Christiano Regno ad Barbaros profuga exilio perpetuo se mulctavit. In communi omnium laetitia et exultatione advolavit de caelo adolescens nitore angelico, forma augustiore humana, cum inscriptione: *Polydorus*, qui subridens modicum seipsum spectandum et amandum praebuit. Is quid sibi vellet inscriptiones abunde loquebantur. Oculis enim inscriptum erat: *Illuminatio;* pedibus, *Stabilitas*. In sinu legebatur, *Conservatio*, in ore *Pax*, in collo *aurea libertatis conditio*, in praecordiis, *salus*, in ventre *ubertas*, in lumbis *integritas*, in corde *diuturnitas*. Quem juvenem ubi conspexisset Rhamnusia vindex, remque omnem jam ita esse confectam, ut nihil, quod amplius puniat, superesset, ad superos avolavit, terrasque reliquit.

14. Postquam haec eo, quo dixi ordine, peracta sunt, in conspectum Regis et Senatorum ingressa est faemina ultra modum audax sed ingenua, nomine *repetitio bonorum Reipublicae*. Vacuum haec latumque saccum manu ferebat, itaque singulos obibat, praesertim tamen eos, quos non sine fructu adiri posse putabat, ut vacua non recederet. *Libertas* ei semper in ore, *necessitas*, *Reipublicae defensio;* caetera non memini, quae fuerunt. Hujus aspectum multi quidem fugiebant ob molestam ejus et insolitam exactionem, victi tamen blanditiis faeminae, ad necessitatem contribuerunt. Nondum elato saccis recondito auro alia faemina advenit benigniore quam *repetitio* vultu, dicta *moderatio*, quam duae comitabantur ancillae

non jam illae binomiae, aliud fronte praeſeferentes, aliud tergo occultantes, ſed ſingulae ſingulis tantum conſignatae nominibus: *Merita* et *Dignitas*. His praeeuntibus atque ducentibus, moderatio unumquemque pro cujuſque merito et conditione remunerabatur. Tanta rurſum inter omnes orta eſt laetitia, ut obliti plane *repetitionis* viderentur. Quae ubi peregit munus ſuum, repetitio accerſivit duas puellas nempe *Potentiam* et *Defenſionem*, aurumque congeſtum earum fidei ad ſervandum et erogandum commiſit. Quod illae protinus acceptum magna diligentia reconderunt, exhibitoque Regi et Senatoribus honore, eo, quo ingreſſae erant ordine, diſceſſerunt.

15. His factis Reſpublica ita convaluit, ut nulla amplius medicina opus habere videretur. Ipſa quoque *Religio* claves antea ſibi nefarie ereptas in manus recepit. Similiter et *Juſtitia* bilancem et enſem integra aſſumpſit. Tranquillitatis autem et commodi gratia trigeminae illae ſorores carpentum *Rei privatae*, cui *popularitas, confuſio, calamitas*, erant junctae, adduci et eidem *principatum, ordinem*, et *felicitatem* jungi fecerunt; ipſumque coronis triumphalibus exornatum inter tripudia et exultationes conſcenderunt, ſeque circa omnia urbis, in qua talia fieri videbantur, aedificia vehi praeceperunt. *Religionem* ſequebantur ſex ancillae: *Vocatio, certitudo, ſanctimonia, pietas, benedicentia*, et *Theoſebia.* Juſtitiam vero quatuor: *Diſciplina, modeſtia, juſta poſſeſſio* et *frugalitas*, caeterae vero communes ut eſſent, conſtitutum fuit. Regem praecedebant tres in auratis togis viri, *Sapiens, Juſtus*, et *Clemens*. Senatum itidem tres, *Fidus, Concors*, et *Prudens*. In profectione praeter hominum praecedentium et ſequentium catervas animadvertens Reſpublica ſpectatorum numerum adoleſcentum, ſquallore tamen pallentem, cum inſcriptione *Studioſi*, et alibi viros plurimos belle idoneos, dictos *Milites*. Primos hac voce eſt allocuta: Quid vos ita laceros, pallenteſque aſpicio, ingenui Juvenes! Non haec facies, non conditio iſta vos decuit. Aſſumite animos, venite mea ſpes et vita, qui ut in toga veſtra me opera juvetis, tot nunc ſtudiorum cauſa labores ſuſcipitis; vivite, veſtra ſum, in veſtro ſinu, ubi maturueritis, laeta, libens, et ſecura quieſcam. Deinde milites hunc in modum compellavit: Quo autem vos chariſſimi nomine appellem, aut quibus vos beneficiis afficiam, non invenio. Vos cum ego ſola et pene derelicta eſſem, ſoli mihi ſuperfuiſtis, honeſtius ducentes, ubi ſique opus fuerit, mortem in mei defenſionem oppetere, quam domi vivere deſides me relicta; ego viciſſim non ignara mali, miſeris ſuccurrere diſco, praemiaque deferre emeritis. His dictis, jubet liberaliter in utramque partem aurum argentumque effundi, ita, ut et illi, qui ſpem abjicere et animos

mos despondere coeperant, currum ejus alacres sequerentur. Prodierunt hic quoque obesi aut saltem non graciles habituque religioso viri dicti *Abbates* pedum manugerentes cum inscriptione: *Fructus sine labore.* Hos Respublica petiit ab Episcopis in disciplinam redigi, ut aut doctos piosque (quibus carere videbantur, quamvis contentiosi et suis superioribus refractarii non deessent) viros in suis claustris seu coenobiis haberent, aut Scholas educandae honeste Juventuti Reipublicae olim profuturae instituerent. Ultra proficiscenti Reipublicae venit etiam in conspectum augusta quaedam sed paucis habitata Domus inscripta, *Academia;* in ejus porticu stabant spectatae quidem probitatis sed graciles totum corpus, et ante senium senes, viri procul dubio *Academici,* in quorum fimbriis togarum haec legebatur inscriptio praecedenti e diametro opposita: *Labor sine fructu.* Eorum miserta Respublica petiit a Rege, ut pro merito virtutum suarum liberalius providerentur; cui Rex, non irrita fore ejus postulata, respondit. Audivit porro Respublica egenorum passim per plateas jacentium clamores et ejulatus; his etiam ipsa non minus vitae necessaria provideri ad aliarum non modo Christianarum verum etiam barbararum Gentium exemplum postulavit. Qui vero ea provisione nollent esse contenti, sed finitimis gentibus scandalo et nostrae dedecori et opprobrio esse pergerent, poenis condignis a talibus avertendos, inque Nosocomiis aut similibus domibus ad id constructis laboribus seu facturis variis addicendos. Tandem Republica ad domum consilii advecta summa cum devotione ab omnibus immortali Deo gratiae sunt actae. Dein nomine Reipublicae, Regi et Senatoribus utriusque status *Charitas* brevibus et elegantibus verbis gratias egit; postea in Domum propriam est invecta, ubi aureo sedili assistentibus sibi *Religione* et *Justitia* consedit. Quibus peractis, Rex ac Senatores, ac universi, qui aderant, Reipublicae filii, exhibito ei honore, in suas quique aedes abierunt. Quae omnia ubi peracta sunt, ex tecti Reipublicae altissima specula faemina quaedam, nomine *Fama*, tuba cecinit, ita ut sonus ejus ad dissitissimas etiam orbis partes pertingeret.

16. Divertente cum Senatu ad Domum *Consilii* Rege visi sunt ab aliquot Gentibus venire Legati. Qui de rebus in tam florentem statum redactis fama accepta amicitiam et Societatem Reipublicae sanatae seu circa Religionem et Justitiam restauratae expostulaturi, ordine quisque pro more suae Gentis Regi et Senatoribus primum exponunt. Pulcherrimam se eam Societatem ducere, quae cum ea initur Gente, ubi nihil contra libertatem publicam admittatur, ubi nemini praeterquam Legi et ejus Custodi obtemperetur, ubi placida *Charitas* omnium plane fraternas voluntates fecerit, ubi sedi-

 tione

tione et ambitione vacui ſint animi, omniaque coeleſtis Hierarchiae ſimilitudinem et ordinem referant; orant dein ut ſub eum *Juſtitiae fideique* cultum, et in eam Societatem legum et libertatis communionem recipiantur. Ceſſurum id non tantum ſuarum Gentium felicitati, ſi in eam Societatem Gentis liberrimae cooptatae forent, verum etiam decoro et ſecuritati eorum futurum, ſi reciperent eas Gentes, quarum amicitia non minus ipſis honoris eſt allatura. Si enim virtus unita eſt fortior ſeipſa diſperſa, dubium haud eſt, quin proſpera communicata illuſtriora ſint futura, adverſa vero leviora. Nec ullum fore tam potentem hoſtem, qui Provinciam tanta diſciplina domeſtica inſtructam, tanta *Juſtitia, Charitate* et *Concordiae* praeſidiis firmatam, tot ſociorum fide undique munitam, laceſſere audeat. Ac quemadmodum bona tum primum, cum unum eſſe coeperint, optima fiunt, ita ſeorſim mala cenſeri poſſunt. In hunc fere modum Legati brevia ſed utilia verba fecerunt, neque ea legatio fuit irrita; ſed aſſenſu fere omnium approbata, et ſine prorogatione in diem ſequentem, ne res differendo langueſceret, datum reſponſum. Non tamen ea res caruit omni prorſus tumultu, obnubilabat enim rurſus multorum mentes *Rhetorica*, quam ineptiis ſuis et longiſſimis diſſertationibus negotium in dies plurimos pro more ſuo trahere volentem, eadem quae prius *aequitas* compreſſit, et e medio ſuſtulit. Quae ubi ſublata ſeu abacta fuit, ingreſſa eſt virgo amabili et excellenti vultu, producta a charitate cum libro, ut utraſque illas Gentes perpetui foederis et amicitiae admoneret. Atque hic Virgini illi liber (ut ſupponitur conditionum aut literarum credentialium) manibus excidit, ſuoque lapſu me dulci ſomno evigilare fecit. Quare cum neque mihi plura videre neque narrare ſit conceſſum, ea aliis rerum expertis ex jam dictis inferenda, aliis divinando relinquo.